

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 21573/2024
15.05.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца Националне корпорације за осигурање стамбених кредита из Београда, чији су пуномоћници Иван Љубисављевић и Милош Милошевић адвокати из ..., против туженог АА из ..., чији је привремени заступник Небојша Ђокић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 574/24 од 02.02.2024. године, у седници већа одржаној дана 15.05.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 574/24 од 02.02.2024. године, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснована, жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 6667/16 од 17.11.2022. године у ставу првом и трећем изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да накнади тужиоцу трошкове ревизијског поступка у износу од 347.024,50 динара, у року од 15 дана од достављања преписа ове пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 6667/16 од 17.11.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да исплати тужиоцу износ од 17.173,56 CHF са законском затезном каматом од 09.12.2014. године до исплате, све у динарској противвредности по продајном курсу банке на дан плаћања. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев у делу којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу исплати законску затезну камату обрачунату на износ наведен у ставу првом изреке пресуде, почев од 12.10.2014. године до 08.12.2014. године, у динарској противвредности по продајном курсу банке на дан плаћања. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 157.645,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 574/24 од 02.02.2024. године, преиначена је наведена првостепена пресуда у ставу првом и трећем изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име дуга исплати износ од 17.173,56 CHF са законском затезном

каматом од 09.12.2014. године до исплате, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...10/23-други закон) и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је 19.10.2007. године закључио са „... bank” АД из Београда наменски уговор о кредиту за куповину стана. Туженом је одобрен кредит у износу од 131.100 CHF у динарској противвредности по продајном курсу банке са роком враћања од 360 месеци. Као средство обезбеђења намирења обавеза из кредита на непокретности туженог заснована је хипотека у корист банке, која је активирана јер тужени није измиривао кредитне обавезе, па је банка прогласила цео дуг доспелим, а након продаје непокретности у вансудском поступку намирења наплатила је од тужиоца - Националне корпорације за осигурање стамбених кредита износ динарске противвредности 17.173,56 CHF дана 09.12.2014. године, што представља 75% нето губитка по полиси ..., а чини предмет овог спора. Наиме, наведени уговор о кредиту је био осигуран код тужиоца по полиси осигурања ... од 05.08.2009.године. Осигурање уговора о кредиту извршено је на основу уговора о регулисању међусобних обавеза у пословима осигурања потраживања по основу стамбених кредита од 10.07.2007. године, којим су тужилац и банка-давалац кредита, поред осталог, уговорили да је полиса осигурања документ којим се тужилац обавезује да када наступи осигурани случај исплати банци суму у висини 75% нето оствареног губитка банке; да тужилац врши исплату под условом да дужник није испунио обавезу по основу уговора о кредиту, што је проузроковало да је банка прогласила кредит доспелим у целости у складу са законом и својом пословном политиком, односно да је кредит проглашен доспелим услед покретања поступка извршења или хипотекарне продаје на предмету обезбеђења и да је банка поднела захтев тужиоцу уз сву потребну документацију, а анексом овог уговора од 15.04.2012. године је измењен члан уговора о расподели средстава наплаћених по основу реализације инструмената обезбеђења, додавањем уговорних одредаба да је банка сагласна да корпорација има право на наплату преосталог дуга према дужнику у износу од 75% оствареног нето губитка у складу са одредбама Закона о хипотеци и Закона о облигационим односима и да споредна права којима је обезбеђено испуњење преосталог дуга према дужнику не прелазе на корпорацију. Банка је тужиоцу доставила захтев за исплату 75% нето губитка по полиси у износу од 17.173,56 CHF у динарској противвредности по продајном курсу банке за девизе, којим га је обавестила да је по проглашењу предметног кредита доспелим и у којем износу, дуг делимично намирен у вансудском поступку намирења и у којем износу, те о коначном износу за исплату 75% оствареног нето губитка банке. Поступајући по наведеном захтеву, тужилац је 08.12.2014. године донео одлуку да се одобрава исплата наведеног износа на име 75% нето губитка по

основу полисе ... и 09.12.2014. године банци исплатио динарску противвредност 17.173,56 CHF у износу од 1.762.474,38 динара, о чему је банка издала потврду да је обавеза по основу полисе измирена.

Код изнетог стања ствари, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев и обавезао туженог да тужиоцу исплати износ од 17.173,56 CHF са законском затезном каматом од 09.12.2014. године до исплате у динарској противвредности по продајном курсу банке, налазећи да је у конкретном случају Анексом уговора о регулисању међусобних обавеза у пословима осигурања потраживања по основу стамбених кредита од 15.04.2012.године између тужиоца и банке-даваоца кредита, уговорена вољна суброгација и одлучио применом члана 299. 277. став 1. и 395. Закона о облигационим односима.

Међутим, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца у усвајајућем делу, уз закључак да не постоји основ за обавезивање туженог на исплату траженог потраживања, јер тужилац и тужени нису закључили уговор којим би био уговорен прелаз права са банке као повериоца на тужиоца као испуниоца, а да је предмет анексираног уговора закљученог између тужиоца и „... bank”, осигурање потраживања по основу стамбених кредита и с тим у вези регулисање међусобних обавеза везаних за те послове, а не прелазак потраживања које банка има према туженом, због чега нема места примени члана 299. Закона о облигационим односима. Затим, да тужилац није могао имати материјалне последице због неиспуњења обавеза туженог према банци као даваоцу кредита, те да није имао никакав интерес да испуни обавезу туженог из уговора који је закључио са банком, већ исплатом утуженог износа банци, тужилац је испунио своју обавезу према банци преузету закључењем уговора о осигурању од 10.07.2007. године и Полиси којим је осигурано потраживање банке од туженог по одобреном кредиту, због чега нема места примени члана 300. Закона о облигационим односима. Поред тога, другостепени суд је навео и да су тужилац и банка уговорили право тужиоца да од дужника, туженог, наплати преостали дуг у износу од 75% оствареног нето губитка банке, али да је такво уговарање противно одредби члана 899. став 2. у вези члана 939. став 1. Закона о облигационим односима и као такво ништаво, као и да уговором закљученим са „... bank” није уговорена ни цесија у смислу члана 436. Закона о облигационим односима, према којој би се под законским условима пренела потраживања банке према туженом, на тужиоца.

Према становишту Врховног суда, правилан је закључак другостепеног суда да основаност тужиоачевог захтева не произлази из члана 300. Закона о облигационим односима (– ЗОО „Службени лист СФРЈ“ бр. 29/78...57/89 и „Службени лист СРЈ“ број 31/93), јер је тим чланом уређена законска суброгација, тако што кад обавезу испуни лице које има неки правни интерес у томе, на њега прелази по самом закону у часу испуњења повериочево потраживање са свим споредним правима, а што у конкретном није случај, јер је тужилац исплатом дела потраживања банке који је остао ненаплаћен према туженом као дужнику, испунио своју обавезу из Уговора о регулисању међусобних обавеза у пословима осигурања и потраживања по основу стамбених кредита од 10.07.2007. године и Анекса уговора од 18.04.2012. године и Полисе осигурања од 05.08.2009. године. Нема места примени ни одредби члана 939. ЗОО, с обзиром на то да је њена примена искључена одредбом члана 899. став 2. у вези става

1. ЗОО, којим је прописано да се одредбе о осигурању (Глава XXVII) ЗОО неће примењивати на осигурање потраживања.

Међутим, у конкретном случају има места примени члана 299. ЗОО о уговорној суброгацији, као што је правилно закључио првостепени суд. Наведеним чланом прописано је да у случају испуњења туђе обавезе сваки испунилац може уговорити са повериоцем, пре испуњења или приликом испуњења, да испуњено потраживање пређе на њега са свима или само са неким споредним правима (став 1); да повериочева права могу прећи на испуниоца и на основу уговора између дужника и испуниоца, закљученог пре испуњења (став 2); да у овим случајевима суброгација испуниоца у права повериоца настаје у часу испуњења (став 3).

Тужилац и „... bank”- давалац кредита, закључењем Анекса уговора о регулисању међусобних обавеза у пословима осигурања потраживања по основу стамбених кредита од 15.04.2011. године споразумели су се да је банка сагласна да корпорација (тужилац) има право на наплату преосталог дуга према дужнику у износу од 75% оствареног нето губитка у складу са одредбама Закона о хипотеци и Закона о облигационим односима и да споредна права којима је обезбеђено испуњење преосталог дуга према дужнику не прелази на корпорацију (тужиоца). Према томе, није прихватљива оцена другостепеног суда о ништавости анекса, као супротног члану 899. став 2. ЗОО. Наведена одредба само прописује да се одредбе Главе XXVII Закона о облигационим односима којима је уређено осигурање неће примењивати на осигурање потраживања, али не искључује, нити забрањује осигуравачу и осигуранику да уговором уреде прелаз потраживања и код уговора о осигурању потраживања, у складу са начелом аутономије воље и слободе уговарања. Стога, Анекс уговора који је тужилац закључио са банком - даваоцем кредита, није ништав правни посао ни са становишта одредби члана 47. и 52. ЗОО.

Из наведених разлога, преиначена је другостепена пресуда, тако што је одбијена жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставу првом изреке, којим је делимично усвојен тужбени захтев тужиоца и применом члана 416. став 1. ЗПП одлучено као у ставу првом изреке.

Тужилац је успео у ревизијском поступку и на основу члана 165. став 2. у вези члана 163. став 2, 153. став 1. и 154. ЗПП тужиоцу, поред трошкова поступка досуђених ставом трећим изреке првостепене пресуде, припадају и опредељено тражени трошкови ревизијског поступка, и то : на име састава ревизије од стране пуномоћника из реда адвоката у износу од 49.500,00 динара, таксе на ревизију у износу од 119.009,80 динара и таксе на пресуду о ревизији у износу од 178.514,70 динара, укупно 347.024,50 динара, применом Тарифа о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Тарифног броја 1. став 1. тачка 5. Таксене тарифе из Закона о судским таксама

Из наведених разлога, Врховни суд је на основу одредби члана 416. став 1. и 165. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић